

ק"פ 41783/05/19 - יצחק דוד נירן נגד טל ציקורל, ציקורל המרה בינלאומית בע"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ק"פ 41783-05-19 נירן נ' ציקורל ואח'

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
הקובל:

יצחק דוד נירן
ע"י עו"ד אמיר ברכה

נגד

הנאשמים:

1. טל ציקורל
2. ציקורל המרה בינלאומית בע"מ
שניהם ע"י עו"ד אייל רייף ועו"ד חדוה אסבג

החלטה בטענות מקדמיות

1. כתב הקובלנה בתיק זה מתאר השתלשלות עניינים סבוכה שראשיתה בכך שהקובל מסר לאדם בשם גורי 4 שיקים בסכום כולל של 105,000 ₪. יחד עם אותו גורי נפגש הקובל עם עו"ד אייל רייף שהוא בעלים של חברה לניכוי שיקים בשם איקן. לפי הקובלנה, גורי מסר את ארבעת השיקים לעו"ד רייף ללא ידיעתו וללא הסכמתו. עוד לפי הקובלנה, קבלה שהוציא רייף שמלמדת לכאורה על כך שהקובל הוא שמסר לו את השיקים לניכיון וקיבל תמורתה מרייף שיק על סכום של כ-75,000 ₪ (בקובלנה מופיעים סכום שונים), אינה מתארת עסקת ניכיון שהתקיימה, והקובל כלל לא קיבל שיק כזה. שיק זה (שלפי הקובלנה כלל לא נמסר לקובל) נפרע בסופו של דבר לפי הטענה על ידי הנאשמים.

2. האישום הראשון - בגין שניים מהשיקים שמסר הקובל לפי האמור בקובלנה לגורי, הגישה חברת איקן בקשות לביצוע שטר בהוצאה לפועל שנידונות כיום בהליך משפטי אזרחי. בצד הבקשות לביצוע שטר הגישה חברת איקן בקשות להטלת עיקול על נכסיו של הקובל, ועיקולים זמניים אמנם הוטלו על נכסיו. לבקשותיה צירפה חברת איקן קבלה שהפיקו הנאשמים בקובלנה זו, שלפיה מסר להם הקובל את השיק שקיבל מעו"ד רייף וקיבל תמורתו כ-15,000 ₪ במזומן ויתרת הסכום נחשבה ככזו הנמצאת כיתרה על שמו אצל הנאשמת. לפי הנטען בקובלנה, מדובר בקבלה "מזויפת" המתייחסת לעסקת ניכיון שלא התרחשה במציאות (גם פרטים מסוימים בקבלה היו לא נכונים כגון כתובתו של הקובל). עוד נאמר בקובלנה כי עו"ד רייף ביקש להתמנות ככונס לנכסיה של החברה שבבעלות הקובל, אך בקשה זו שכללה האשמות קשות כלפי הקובל נדחתה על ידי בית המשפט. בסיום אישום זה בקובלנה נאמר: "הנאשמים שיתפו פעולה באופן אקטיבי ביודעין ובמזיק כחלק מקנוניה שרקמו יחד עם רייף, אשר יש בה במובהק כל היסודות הפליליים של עלילת דם זדונית נגד הקובל". לפי הנטען בקובלנה, במעשים אלה עברו הנאשמים עבירות של הוצאת לשון הרע והיזק בזדון.

3. האישום השני - לפי כתב הקובלנה, עו"ד רייף הגיש בקשה לביצוע שטר בעניינם של שני השיקים הנוספים מתוך ארבעת השיקים שמסר הנאשם לגורי וכן בגין שלושה שיקים נוספים. לפי הקובלנה, שיקים אלה הגיעו לרייף מן הנאשמים "ככל הנראה". יחד עם הבקשות לביצוע שטר הגיע עו"ד רייף לפי הקובלנה בקשות להטלת עיקולים וכן בקשות למינויו ככונס נכסיה של החברה שבבעלות הקובל. עיקולים אמנם הוטלו, הוסרו על ידי בית המשפט, ואז פעל עו"ד רייף לחידושם. כתב הקובלנה מייחס לנאשמים שותפות למעשיו של רייף, ונאמר בו שמטרת הטלת העיקולים: "לפגוע בקובל, ברכושו, בשמו הטוב, לבזותו, ולהציגו כאדם אשר מתנער מתשלומיו ולא עומד בהתחייבויותיו". גם בגין מעשים אלה מייחס כתב הקובלנה לנאשמים עבירות של הוצאת לשון הרע והיזק בזדון.

4. הנאשמים טוענים כי יש לבטל את כתב הקובלנה כיוון שאין הוא מגלה את העבירות המפורטות בו ויש פסול בכך שהוא מבקש מבית המשפט לדון בעניינים לביור מקביל בהליך אזרחי. לחלופין טוענים הנאשמים שקמה להם הגנה מן הצדק לנוכח שלל ההליכים המשפטיים שהקובל מטריד אותם בהם, והואיל וכאמור הקובלנה עוסקת בעניינים שמתבררים בשעה זו בהליך אזרחי.

5. הקובל משיב כי הגדרת העבירה של "היזק בזדון" אינה מחייבת פרשנות כי הכוונה היא לפגיעה בנכסים פיזיים בלבד. עוד טוען הקובל כי מתקיימת החלופה השלישית שבסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, שלפיה "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו"; לטענת הקובל, מעשי הנאשמים היו עלולים לפגוע בעסקו.

6. ב"כ הנאשמים הדגישה בדיון כי הנאשמים כלל לא היו צד להליכים המשפטיים המוזכרים בכתב הקובלנה והתנהלו בין חברת איקן לקובל. עוד הזכירה ב"כ הנאשמים כי החוק מעניק הגנה מוחלטת מפני העבירה של לשון הרע בכל הנוגע לפרסום שנעשה במסגרת טיעון משפטי (למעשה לא מדובר

בטענת הגנה, אלא בפרסום מותר לפי החוק - א"ה).

7. הקובל השיב לטענתה האחרונה של הסניגורית שהפרסום שהוא מייחס לנאשמים הוא מסירת הקבלה המזויפת למשרדו של עו"ד רייף עוד בטרם החל ההליך המשפטי.

8. עוד יש לציין שלדברי בא כוחו, הקובל הגיש תלונה במשטרה נגד עו"ד רייף ונגד הנאשמים בגין מעשי המרמה והזיוף שהוא מייחס להם בקובלנה, אך הפרקליטות החליטה לאחר חקירה של ארבע שנים לסגור את התיק, והוא שוקד כיום על הכנת ערר על ההחלטה.

9. לאחר שעיינתי בכתב הקובלנה ובחנתי את טענות הצדדים, החלטתי לקבל את בקשת הנאשמים ולבטל את הקובלנה. זאת, על בסיס הטענה שהקובלנה אינה מגלה את העבירות המפורטות בה. החלטתי לבטל את הקובלנה אף מבלי להידרש לטענות כבדות המשקל הנוספות של ההגנה.

10. יש להסביר כי העיקרון המנחה במשפט הפלילי בישראל הוא שמי שמוסמך לפתוח בהליכים פליליים הוא המדינה באמצעות נציגיה המוסמכים. לכלל זה חריגים מצומצמים. סעיף 68 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 קובע כי כל אדם רשאי להעמיד לדין אדם אחר בדרך של קובלנה, אך זאת רק בעבירות המפורטות בתוספת השנייה לחוק, ובהן שורת עבירות הקבועות בחוק העונשין. עיון בקובלנה מעלה כי המעשים המיוחסים בה לנאשמים שייכים למשפחת עבירות המרמה והזיוף, שהסמכות להעמיד לדין בגינן שמורה למדינה ולא ניתן להגיש בגינן קובלנה, שכן הן אינן מנויות בתוספת השנייה לחסד"פ. קריאת הקובלנה מוליכה למסקנה כי הקובל שגילה שאינו יכול להגיש קובלנה בגין העבירות שהוא מייחס לנאשמים, חיפש ומצא ברשימת העבירות שבגינן ניתן להגיש קובלנה את העבירה של היזק בזדון וכעת הוא מבקש בצורה מאולצת להציג עבירות מרמה כעבירה של היזק בזדון. גם ייחוס עבירה של הוצאת לשון הרע (שבגינה ניתן להגיש קובלנה לפי הוראות סעיף 8 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965) נעשה בצורה מאולצת כדי להתגבר על כך שעבירות הזיוף והשימוש במסמך מזויף אף הן כמו עבירות המרמה אינן מנויות בתוספת השנייה לחסד"פ.

11. סעיף 452 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 שעניינו היזק בזדון, קובע:

"ההורס נכס או פוגע במזיד ושלא כדין, דינו - מאסר שלוש שנים, והוא אם לא נקבע עונש אחר"

12. עניינו של סעיף זה הוא בנכסים שניתן להורסם - כלומר, נכסים פיזיים. אינני מקבל בהקשר זה את טענת בא כוח הקובל שלפיה התיבה "פוגע במזיד" נועדה להרחיב את גבולות העבירה כך שתתייחס גם לנכסים ממוניים. כוונתה של תיבה זו לפגיעה בנכס פיזי שאינה מגיעה כדי הריסתו המוחלטת כפי שמתוארת בחלקו הראשון של הסעיף.

13. על משמעותו של סעיף 452 ככזה העוסק בגרימת נזקים פיזיים לרכוש ניתן ללמוד מרשימת ההיזקים המיוחדים שבסעיף 453 הקובע בסעיף קטן א' כדוגמה כי "העובר עבירה כאמור בסעיף 452 בבאר מים, בקידוח למים, בסכר, בגדה, בקיר או בשער הצפה של בריכה או של בריכת טחנה, בעצי תרבות, בגשר, במוביל מים או במאגר מים, דינו - מאסר חמש שנים". עיון בעבירות האחרות שבסימן ט לפרק י"א לחוק העונשין - סימן שכותרתו היא "היזק" - מעלה שכולן עוסקות בגרימת נזקים פיזיים לרכוש פיזי. בין העבירות בסעיף זה: הצתה, האבדת כלי שיט או כלי טיס, היזק לבעל חיים, היזק בחומר נפץ והיזק לצוואה או לפנקס. עבירות המרמה והזיוף מנויות בסימן אחר לפרק י"א - סימן ו'.

14. הקובלנה אינה מתארת כל נזק פיזי לרכוש ומכאן שאינה מגלה עבירה של היזק בזדון.

15. אשר לעבירה של הוצאת לשון רע, הרי שיש טעם רב בטענת הסניגורית שלפיה הקובלנה אינה מפרטת בצורה מדויקת וברורה איזה מעשה של הנאשמים הוא בגדר הוצאת לשון הרע. ב"כ הקובל שער לכך שלפי האמור בסעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע, פרסום שנעשה תוך כדי דיון משפטי הוא פרסום מותר, טען שהוצאת לשון הרע על ידי הנאשמים באישום הראשון באה לידי ביטוי בכך שמסרו לעו"ד רייף ולעורכי דין אחרים ממשדרו את הקבלה הנזכרת בפסקה 2 לעיל. ב"כ הקובל לא הסביר מה המעשה של הנאשמים שהוא בגדר הוצאת לשון רע באישום השני בקובלנה, שאינו מייחס לנאשמים כל מעשה ספציפי.

16. הסעיף הראשון לחוק איסור לשון הרע שכותרתו היא "לשון הרע מהי" קובע:

לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;

17. ב"כ הקובל טוען כי מסירת הקבלה הבודויה לעו"ד רייף ע"י הנאשמים אפשרה לו להגיש את התביעה שעתידה לפגוע בעסקו של הקובל, ומכאן שמתקיימת לטענתו החלופה "דבר שפרסומו עלול לפגוע באדם בעסקו" הכלולה בחלופה השלישית המובאת לעיל.

18. את ההגדרה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע יש לקרוא על רקע מובנו של המושג "לשון הרע" בהיבט הלשוני-תרבותי. לשון הרע, הוא אמירת דבר שלילי על אדם. אמירת לשון הרע היא בגדר עבירה לפי

סעיף זה אם אותו דבר שלילי אם יתפרסם עלול להשפיל אדם, לבזותו או לפגוע בעסקו - הכל בהתאם להגדרה בסעיף. בהקשר זה אין הבדל בין החלופה השלישית בסעיף זה לחלופות האחרות. העובדה שסעיף קטן 3 משתמש בשם הפועל "לפגוע" ולא בשם הפועל "להשפיל" או בשם הפועל "לבזות", אינה מלמדת כי כל מידע יכול להוות לשון הרע בין אם הוא שלילי, ניטרלי או חיובי. רק מידע שלילי הוא בגדר לשון הרע גם בהקשר של החלופה העוסקת בפגיעה בעסק כתוצאה מן הפרסום (ראו אורי שנהר, **דיני לשון הרע**, עמ' 128-129 (הוצאת נבו, 1997) ושלל הדוגמאות המובאות שם).

19. הואיל והקובל אינו טוען כי בקבלה הבדויה מידע שלילי כלשהו עליו או על עסקו, אלא רק כי העסקה המתוארת בה לא התרחשה, הרי שלא מדובר בלשון הרע.

20. האישום השני בקובלנה אינו מתאר פעולה כלשהי שעשו הנאשמים אשר ניתן לטעון שיש בה משום הוצאת לשון הרע. אין כל מחלוקת שהנאשמים לא היו צד להליכים המשפטיים שבהם נקט עו"ד רייף נגד הקובל בשם חברת איקו. הטענה הכלולה בקובלנה שלפיה עו"ד רייף פעל בידיעתם ובהסכמתם של הנאשמים אינה מטילה עליהם אחריות פלילית למעשים שעשה. כיוון שכך, אין אף צורך לפנות לסעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע הקובע כי פרסום על ידי בא כוח של בעל דין במסגרת דיון משפטי הוא פרסום מותר.

21. השורה התחתונה היא שהקובלנה אינה מגלה את העבירות המצוינות בה, וכיוון שעבירות המרמה הנטענות אינן יכולות להיות נושא לקובלנה, לא ניתן להורות על תיקון הקובלנה, ואני מורה על ביטולה.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, 22 באוקטובר 2019, בנוכחות הצדדים.